

енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014р. // Офіційний вісник України. – 2014. – № 75. – Т. 1. – Ст. 21–25.

4. Криміналістика : підручник / кол. авт. : В.Ю. Шепітко, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін. / за ред. В.Ю. Шепітька. – 4-е вид., перероб. і доп. – Х. : Право, 2008. – С. 152.

5. Звіт Офісу Генерального прокурора про протидію легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом за 12 місяців 2019 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-protidiyu-legadizaciyi-dohodiv-oderzhanih-zlochinnim-shlyahom-2011-2019-2>

6. Расследование преступлений в сфере экономики. Руководство для следователей / [И.С. Алексеева, С.В. Амплеев, В.Г. Баяхчев и др.] ; под ред. И.Н. Кожевникова. – М. : Спартак, 1999. – С. 169.

7. Халін О. В. Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом : монографія. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 244 с.

Худенко Микола Миколайович,
аспірант Національної академії внутрішніх справ

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ З ВИКОРИСТАННЯМ МОЖЛИВОСТЕЙ КОНФІДЕНЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Стан негласної роботи та її роль у профілактиці та розкритті злочинів вже давно свідчить про необхідність її докорінного реформування, осучаснення, нормативного та організаційного врегулювання.

В умовах сьогодення ефективним засобом протидії злочинності, її організованим формам, залишається використання можливостей конфіденційного співробітництва.

Правове регулювання використання конфіденційного співробітництва в межах кримінального провадження сьогодні є неповним, розбалансованим і не сприяє ефективному виконанню завдань кримінального провадження.

Відповідно до п. 14 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», оперативним підрозділам для виконання завдань оперативно-розшукової діяльності за наявності передбачених статтею 6 цього Закону підстав надається право використовувати конфіденційне співробітництво згідно з положеннями ст. 275 Кримінального процесуального кодексу України [1].

Дана норма передбачає два варіанти використання конфіденційного співробітництва у кримінальному провадженні:

– по-перше, використання інформації, отриманої внаслідок конфіденційного співробітництва з іншими особами;

– по-друге, залучення цих осіб до проведення негласних слідчих (розшукових) дій у випадках, передбачених КПК України. [2].

І якщо в першому варіанті будь-які обмеження щодо випадків використання слідчим інформації, одержаної за результатами негласного співробітництва, відсутні, то у другому має місце відсилання до інших (невизначених) норм КПК.

Отже, залучення під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій до конфіденційного співробітництва особи не слідчим або оперативним працівником, є підставою для визнання всіх отриманих за участі такої особи доказів недопустимими доказами в кримінальному провадженні, оскільки вони отримані не в порядку, передбаченому КПК України.

Якщо уповноважені особи залучають до проведення негласних слідчих (розшукових) дій осіб, які конфіденційно співробітничать, то стоїть питання, чи потрібно таки особам надавати доступ до державної таємниці.

Аналіз оперативно-слідчої практики свідчить, що під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій слідчі та оперативні працівники залучають до участі в цих негласних слідчих діях осіб, які конфіденційно співробітничать і які не мають допуску до державної таємниці.

Відповідно до п. 4.12.4 Зводу відомостей, що становлять державну таємницю, затвердженого Наказом Голови служби безпеки України № 440 від 12.08.2005 року, відомості про факт або методи проведення негласної слідчої (розшукової) дії становлять державну таємницю. Отже, такі відомості не підлягають розголошенню особам, які не мають допуску до державної таємниці [3].

Відповідно до ч.3 ст.517 КПК України, до участі у кримінальному провадженні, яке містить відомості, що становлять державну таємницю, допускаються особи, які мають допуск до державної таємниці відповідної форми та яким надано доступ до конкретної секретної інформації (категорії секретної інформації) та її матеріальних носіїв [2].

При цьому законодавець у ст. 517 КПК передбачив, що підозрюваний чи обвинувачений, який бере участь у кримінальному провадженні без оформлення допуску до державної таємниці, після роз'яснення йому вимог статті 28 Закону України «Про державну таємницю» попереджується про кримінальну відповідальність за розголошення відомостей, що становлять державну таємницю [4].

Таким чином, до кримінального провадження, яке містить державну таємницю, в принципі не можуть бути допущені особи, які не мають допуску до державної таємниці відповідної форми. Мова йде насамперед про осіб, які залучаються слідчим та оперативним працівником під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Відповідно до ч. 4 ст. 27 Закону України «Про державну таємницю», порядок надання доступу до державної таємниці особам, залученим до конфіденційного співробітництва з оперативними підрозділами правоохоронних та інших спеціально уповноважених органів, які проводять оперативно-розшукову, розвідувальну або контррозвідувальну діяльність, визначається керівниками зазначених органів за погодженням із Службою безпеки України. У Службі безпеки України такий порядок надання доступу до державної таємниці визначається Головою Служби безпеки України [4].

Підсумовуючи вищесказане, слід зазначити, що будь-яка особа, яку слідчий чи оперативний працівник залучають до участі в негласних слідчих (розшукових) діях, повинні спочатку отримати допуск і доступ до державної таємниці.

Доцільно в Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність» передбачити окрему норму «Оперативно-розшукова таємниця», а інформація, що становить оперативно-розшукову таємницю під час проведення оперативно-розшукової діяльності, негласних слідчих (розшукових) дій, не підлягає оприлюдненню та наданню на запити відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Доцільно також доповнити ст. 275 КПК України нормою, яка регламентує можливість залучення негласних працівників до проведення будь-яких негласних слідчих (розшукових) дій, а також використання ними технічних засобів фіксації.

Список використаних джерел

1. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 року № 2135-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

3. Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю: Наказ Голови служби безпеки України №440 від 12.08.2005. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0902-05#Text>

4. Закону України Про державну таємницю | від 21.01.1994 № 3855-XII ([rada.gov.ua](http://zakon3.rada.gov.ua)) <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.